

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/16/2021
Identifikačné číslo spisu:	3517010220
Dátum vydania rozhodnutia:	15.06.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:3517010220.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej v trestnej veci obvineného A. E. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona a iné, spáchaného formou účasti, § 21 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 15. júna 2021 v Bratislave, o dovolaní obvineného A. E. proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 1. februára 2018, sp. zn. 2To/100/2017 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 10. októbra 2017, sp. zn. 1T/117/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného A. E. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom rozsudkom z 10. októbra 2017, sp. zn. 1T/117/2017, uznal obvineného A. E. spolu s ďalšími spoluobvinenými 1) Z. D., 2) C. M., 3) Q. C., 4) N. L. a 5) Z. A. za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a), písm. j) Trestného zákona spáchaného formou účasti (návodca, pomocník), podľa § 21 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného zákona, na skutkovom základe, že

Z. D., Q. C., N. L., Z. A. a C. M., dňa 26. októbra 2016 v presne nezistenom čase od 17:00 hod do 18:00 hod v Novom Meste nad Váhom, po predchádzajúcej vzájomnej dohode odišli spolu z parkoviska pri rekreačnom stredisku Zelená voda spolu s A. E. na jeho osobnom motorovom vozidle zn. Škoda Superb spoločne s ďalším vodičom a druhým vozidlom, ktoré zabezpečil A. E. a prišli pred predajňu B. diely na Z. ulici č. XX v Novom Meste nad Váhom, ktorý prevádzkujú U. A. - A., IČO XXXXXXXX a A. E. - A., IČO XX XXX XXX, kde si nasadili rukavice a kukly, ktoré opäť zabezpečil A. E. a v čase približne o 18.00 hod Z. D., Q. C., N. L., Z. A. a C. M. vnikli bočným vchodom do uvedenej predajne tým spôsobom, že Q. C. uderil práve vychádzajúceho poškodeného A. N. päťou do oblasti hlavy, následkom čoho spadol na zem a následne ho Q. C. spoločne s obvineným C. M. vtiahli dovnútra budovy, kde ho postavili, C. M. ostal stáť pri dverách a dával pozor, Q. C. následne vzal poškodeného A. N. na poschodie, kde ho prinútil si ľahnúť a zároveň mu na ruky za chrbtom založil putá a súčasne mu lepiacou páskou zviazal nohy a ruky, počas toho Z. D. spolu s N. L. vybehli na poschodie do

kancelárskej časti budovy, kde najprv fyzicky napadli poškodeného A. E. tak, že ho jedenkrát udreli do hrudníka a následne zvalili dolu tvárou na zem, N. L. potom lepiacou páskou zviazal ruky poškodenému A. E. za chrbtom, v čom mu prišiel pomôcť aj obvinený Z. A., následne vyšiel z jednej z kancelárií poškodený U. A., ktorý začal zápasit' s Z. D., pričom spoločne spadli na zem, kde spolu zápasili, poškodený U. A. počas uvedeného zápasu bodol Z. D. nožom do oblasti ľavého lýtku, vtedy prišiel Z. D. na pomoc Q. C., ktorý začal poškodeného U. A. opakovane udierať drevenou násadou motyky do tváre v oblasti nosa, brucha a hornej polovice tela, následkom čoho poškodený U. A. spadol na zem, kde mu vzali uvedený otvárací nožík z vrecka nohavíc, následne Z. D. spoločne s Q. C. vzali poškodeného U. A. dole schodmi ku pokladni, avšak túto vytrhli aj s káblami, potom sa opäť presunuli naspäť hore schodmi do kancelárskej časti, počas toho C. M. a Z. A. vzali poškodeného A. E. do kancelárie kde bol trezor, kam za nimi prišiel Z. D., ktorému poškodený A. E. zo strachu nadiktoval číselný kód k trezoru, následne Z. D. trezor otvoril a celý jeho obsah vložil do papierovej krabice, počas čoho ešte obvinený Z. A. vybral poškodenému A. E. zo zadného vrecka nohavíc finančnú hotovosť vo výške 700,- eur a tiež ich vložil do tej istej papierovej krabice, následne zišli dole schodmi a z predajne spolu s ulúpenými vecami a peniazmi vyšli von z budovy, nastúpili do tých istých dvoch motorových vozidiel, ktoré opäť viedol A. E. a ním zabezpečený vodič a presunuli sa naspäť na parkovisko v areáli rekreačného strediska Zelená voda, uvedeným konaním obžalovaní spôsobili poškodenému A. E. škodu vo výške 13.281,89 eura, pozostávajúcu z odcudzenej finančnej hotovosti nachádzajúcej sa v trezore a v pokladnici vo výške 9.024,46 eura, ďalej finančnej hotovosti odcudzenej z vrecka nohavíc vo výške 700,- eur, 105 ks stravných lístkov spol. DOXX nominálnej hodnoty 3,60 eur za kus v celkovej výške 378,- eur, 3 ks diaľkových ovládačov od brány v hodnote 142,20 eura a 1 ks kľúčov od vozidla VW Passat (EČV: H.-W.) v hodnote 1.135,63 eura, 1 ks kľúčov od vozidla Škoda Superb (EČV: H. W.) v hodnote 390,-eur, 1 ks kľúčov od vozidla VW Touran (EČV: H. W.) v hodnote 709,20 eura, 1 ks kľúčov od vozidla VW Caddy Life (EČV: H. W.), v hodnote 598,80 eura, 1 ks mobilného telefónu Samsung S5 v hodnote 200,-eur, ďalej spôsobili poškodenému U. A. škodu vo výške 333,60 eura pozostávajúcej z odcudzeného vreckového noža zn. Spyderco v hodnote 60,- eur a 1 ks kľúčov od vozidla zn. Škoda Citigo vo výške 273,60 eura; teda celkovú škodu na odcudzených veciach vo výške 13.615,49 eura, pričom pred samotným spáchaním predmetného skutku informácie o predajni „B. M. na Z. ulici číslo XX v H., ktorý prevádzkujú U. A. - A., IČO XX XXX XXX a A. E. - A., IČO: XXXXXXXXX" ohľadom umiestnenia trezora s finančnou hotovosťou, umiestnenia predajne a jeho vnútorného usporiadania, otváracích hodín, ako i počte v ňom nachádzajúcich sa osôb a pohybe zamestnancov, uviedol A. E. začiatkom mesiaca október 2016 Z. D. v Bratislave pred reštauráciou McDonald's v blízkosti obchodného centra Avion s tým, že uskutočnením lúpežného prepadnutia v uvedenej predajni za pomoci ďalších štyroch až piatich osôb je možné získať finančný prospech a následne išli spolu do H. uvedenú prevádzku obzrieť s tým, že obzreli aj okolie predajne a uličku, po ktorej chodia zamestnanci po pracovnej dobe s dennou tržbou a za poskytnutie informácií a následnej asistencie pri spáchaní skutku si A. E. nechal od Z. D. sľúbiť peňažnú odmenu.

Obvinenému A. E. súd podľa § 188 ods. 2, § 36 písm. n), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona uložil nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere deväť rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona súd obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvineným uložil spoločne a nerozdielne uhradiť poškodenému A. N., nar. XX. A. XXXX v R., trvale bytom H. Z. H. N., J. E. XXX/X, náhradu škody vo výške 1.170,50 eura, poškodenému A. E., nar. X. B. XXXX škodu vo výške 529,80 eura z titulu bolestného, poškodenému A. E. A., IČO: XX XXX XXX, náhradu škody vo výške 12.887,02 eura a poškodenému U. A., nar. XX. U. XXXX, náhradu škody vo výške 2.885,60 eura a vo zvyšku nároku na náhradu škody poškodeného podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku odkázal na civilný proces. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvineným uložil spoločne a nerozdielne povinnosť uhradiť poškodenému U. A. A., IČO: XX XXX XXX, náhradu škody vo výške 273,60 eura, N., a. s., so sídlom C., S. X, náhradu škody vo výške 120,16 eura, poškodenej poisťovni M., a. s. so sídlom C. G. XX, náhradu škody vo výške 385,11 eura, poškodenej K. S. so sídlom C., ul. XX. B. X. a XX, náhradu škody vo výške 1.895,90 eura.

Krajský súd v Trenčíne uznesením z 1. februára 2018, sp. zn. 2To/100/2017, podľa § 319 Trestného

poriadku odvolania obžalovaných Z. D., Q. C., N. L., Z. A. a A. E. zamietol.

Dňa 21. januára 2020 bolo prvostupňovému súdu doručené vlastnoručné podanie obvineného, označené ako „Žiadosť Dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku“. V úvode svojho podania obvinený rozanalyzoval závery obsiahnuté v rozhodnutiach prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu. Dovolacie námietky oprel o nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku spočívajúcu v porušení jeho práva na obhajobu. V tejto súvislosti poukázal na ostatné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. júla 2019, sp. zn. 4 Tdo/13/2019.

V aktuálnom dovolaní obvinený opätovne namieta nepoužitie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona, čo malo priamy vplyv na výšku trestu (str. 12 prvostupňového rozhodnutia). Oľutoval všetko čo sa stalo, poškodeným sa ospravedlnil, jeho syn za neho začal splácať náhradu škody, preto uložený trest vo výmere 9 rokov považuje za neprimerane vysoký a prosí o jeho zmiernenie. Odvolací súd sa k nepriznanej poľahčujúcej okolnosti vyjadril na č. l. 2155. V ďalšej časti dovolania obvinený namietal nesprávnu právnu kvalifikáciu vo forme účasti, a to ako návodca podľa § 21 ods. 1 písm. b) Trestného zákona a zároveň aj podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, ako pomocník. Skutok bol v jeho prípade a v prípade obvineného C. kvalifikovaný ako lúpež závažnejším spôsobom konania, so zbraňou podľa § 138 písm. a) Trestného zákona, na viacerých osobách, podľa § 138 písm. j) Trestného zákona. V nadväznosti na uvedené konštatoval, že podľa jeho názoru boli poškodení iba A. E. a U. A., ktorým boli aj odcudzené veci, čo preukazuje i skutková veta. Pričom zo skutkovej vety nevyplýva zaobstaranie si zbrane, drevenej násady motyky, zo strany obvineného pre spoluobvineného Q. C., iba zabezpečenie rukavíc a kúkiel.

Pochybenie obvinený videl aj zo strany prokuratúry, ktorá vsunula do obžaloby tzv. „zbraň“. O tom, že mal skutok vykonať a mal sa priamo zúčastňovať so zbraňou na mieste činu sa dodnes nenachádza v spise fotodokumentácia o použití zbrane na mieste činu.

Obvinený má za to, že jeho garantované právo na obhajobu bolo viackrát porušené. Vzhľadom na uvedené požiadal súd, aby mu v danej veci pridelil obhajcu, keďže sa jedná o prípad povinnej obhajoby a vlastného obhajcu nemôže zaplatiť.

V petíte svojho podania navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozsudkom vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach, porušenia práva na obhajobu a v ustanoveniach, ktoré garantuje Ústava Slovenskej republiky, o ktoré sa uvedené dovolanie opiera a zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 1. februára 2018, sp. zn. 2To/100/2017 a rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 10. októbra 2017, sp. zn. 1T/117/2017.

Podaním doručeným prvostupňovému súdu dňa 11. júna 2020, podal obvinený dovolanie prostredníctvom obhajcu Mgr. Ondreja Dostála. Znovu poukázal na konanie predchádzajúce tomuto dovolaniu, pričom upozornil, že v danom prípade už jedenkrát dovolanie podal, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Aktuálne dovolanie podáva z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) Trestného poriadku a § 374 ods. 3 Trestného poriadku. Podľa názoru obvineného v nadväznosti na jeho vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku, malo byť toto vyhlásenie vyhodnotené v jeho prospech a celkom prirodzene očakával nižší trest ako mu bol uložený. Z uvedeného dôvodu aj podal dovolanie, lebo trest považoval za neprimerane prísny a uložený bez prihliadnutia na skutočnosti, ktoré mohli výmeru trestu ovplyvniť v jeho prospech (nepoužitie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného poriadku). Uviedol, že ostatným spoluobvineným bola poľahčujúca okolnosť v zmysle § 36 písm. l) Trestného zákona priznaná, avšak v jeho prípade tomu tak nebolo. Čo považuje za diskriminačné, nakoľko vyjadrenia spoluobvinených k oľutovaniu trestného činu boli v podstate rovnaké a súd riešil predmetnú situáciu odlišným spôsobom. Taktiež zdôraznil, že názor súdu, z ktorého vychádzal pri údajnej účelovej ľútosti obvineného, že v priebehu trestného konania menil výpoveď, nie je pravdivý. Súd podľa neho chybné poukázal najmä na jeho výpoveď, ktorú urobil pred vznesením obvinenia, ešte v procesnom postavení svedka. Takáto výpoveď sa vo vyšetrovacom spise ani nachádzať nemala, keďže ide o procesne neprípustný dôkaz, ktorý potom, čo mu bolo vznesené obvinenie a nadobudol postavenie obvineného, už nemôže byť použitý v ďalšom priebehu konania. Nebolo možné z neho získavať žiadne informácie a nebolo možné z neho vychádzať ani pri ustáľovaní skutkového stavu.

Skutku sa dopustili spoluobvinení, z ktorých poznal len D. - ostatných nie. Týchto videl po prvýkrát až

na parkovisku „Zelená voda“, pričom išlo o ľudí, ktorých si na trestnú činnosť priviezol D..

Ak teda okrem D., iných spoluobvinených nepoznal a pred spáchaním skutku sa s nimi ani nerozprával, nemohol ich ani navádzať na spáchanie skutku lúpeže alebo im pri ňom pomáhať. O tom, že je možné „vykradnúť tento objekt“ povedal len D., pričom už uviedol, že malo ísť o krádež a rozhodne nie o lúpež a rozhodne k nej nemalo dôjsť tak, ako túto spoluobvinení spáchali. O tom, že spoluobvinení sa pri spáchaní tohto skutku dopustili voči prítomným osobám násilia, pričom dokonca obvinený Q. C. mal použiť z právneho hradiska aj „zbraň“ - drevenú násadu do motyky, vopred nevedel a dozvedel sa o tom skutočne až po skutku. Toto konštatovanie napokon vyplýva zo všetkých výpovedí obvineného, ktoré následne pred orgánmi činnými v trestnom konaní urobil a bolo tiež potvrdené aj samotným spoluobvineným Q. C., ktorý uviedol, že: „zbraň použil bez vedomia ostatných spoluobvinených, iniciatívne sám a bez ich vedomia“.

Bol to práve obvinený, ktorý sa spoluobvineným v konečnom dôsledku snažil zabrániť v spáchaní skutku, prinajmenšom jeho spáchanie oddialiť, čo sa mu aj dvakrát podarilo. Túto časť jeho výpovede napokon potvrdil na hlavnom pojednávaní aj spoluobvinený N. L..

Po tom, čo obvinený E. zistil, ako spoluobvinení spáchali skutok a čoho sa pri ňom dopustili, okamžite sám kontaktoval políciu - pána O.. Urobil tak preto, že nechcel mať nič s násilím, ktorého sa títo dopustili svojvoľne a o ktorom skutočne nemal žiadnu vedomosť.

Počas celého prípravného konania sa snažil uzatvoriť s prokurátorom dohodu o vine a treste, ktorú tento z neznámych dôvodov neuzatvoril. Na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie o vine, ktoré súd prijal.

Pri všetkých svojich výpovediach vždy spáchanie skutku oľutoval. Poškodenému sa listom, ktorý mu zaslal, ospravedlnil. Prostredníctvom svojho syna, ešte pred odvolacím konaním, začal splácať spôsobenú škodu.

Obvinený E. konštatoval, že ním uvedené skutočnosti súd pri rozhodovaní o výške trestu bezdôvodne nevzal do úvahy pričom ani neuviedol dôvod, prečo tak urobil. S poukazom na to, že prejavy ľútosti páchatelia môžu byť rôzne a záležia od množstva faktorov a skutočnosť, že páchatel neprejavuje ľútosť spôsobom, akým sa všeobecne predpokladá, neznamená, že ľútosť vôbec necíti.

Obvinený opakovane uviedol, že sa nestotožňuje s právnou kvalifikáciou skutku ako zločinu lúpeže podľa § 188 písm. a), j) Trestného zákona (závažnejším spôsobom konania), ako aj s tým, že zločin lúpeže mal spáchať formou účastníctva (návodca, pomocník) podľa § 21 ods. 1 písm. b) a zároveň aj podľa písm. d) Trestného zákona.

Tvrdil, že sa žiadneho skutku so zbraňou nedopustil. V prípravnom konaní mu nebolo vznesené obvinenie preto, že „skutok spáchal so zbraňou“ a na túto právnú kvalifikáciu ani nebol v trestnom konaní v žiadnom štádiu vôbec upozornený. Trval na tom, čo už vyššie uviedol, že o žiadnej zbrani nevedel, žiadnu zbraň obvinenému Q. C. nezaobstaral a vôbec nevie, kedy a ako k nej došiel (keďže to nevyplýva ani z trestného spisu a ani zo žiadneho z rozhodnutí súdov). Pokiaľ túto „drevenú násadu na motyku“ obvinený C. ako zbraň použil, urobil tak bez vedomia nielen spoluobvinených, ktorí sa priamo zúčastnili spáchania skutku, ale rozhodne aj bez vedomia obvineného, keďže obvinený E. sa spáchania skutku na mieste ani priamo nezúčastnil. Prečo súdy vo svojich rozhodnutiach dospeli k záveru, že okrem Q. C. mal spáchať zločin lúpeže so zbraňou aj obvinený E. a ďalší spoluobvinení už nie, uviesť nevie, keďže to nevyplýva zo žiadneho z rozhodnutí súdu a dokonca to nevyplýva ani z obsahu skutku, ktorý je uvedený v rozsudku, pre ktorý bol uznaný vinným. Ďalej obvinený cituje z rozhodnutia prvostupňového súdu: „obžalovaný sa ku skutku priznal v prípravnom konaní a svoje konanie takisto opakovane oľutoval. Priznal použitie zbrane, ku ktorému došlo bez vedomia ostatných spoluobžalovaných, čo súd považuje tak ako aj prokuratúra za vybočenie z rámca spoločnej dohody o spôsobe vykonania lúpeže, keďže zbraň použil sám iniciatívne a bez ich vedomia“ (strana 12 rozsudku). Obvinený opakovane namietal názor súdu, že lúpež vykonal závažnejším spôsobom konania, na viacerých osobách, podľa § 138 písm. j) Trestného zákona. Mal za to, že poškodenými v súvislosti s trestným činom lúpeže boli iba A. E. a U. A., ktorým boli aj odcudzené veci, čo napokon vyplýva aj zo skutku, pre ktorý bol odsúdený. Podľa názoru obvineného, ak sa účastník na tom istom trestnom čine zúčastňuje viacerými formami, postihne sa len najzávažnejšou z nich a nie ako to urobil súd v jeho prípade, že jeho konanie kvalifikoval ako návod a súčasne pomoc. Vyššia forma účastníctva zahŕňa formy nižšie, teda organizátor zahŕňa návodcu, objednávateľa aj pomocníka, návodca zahŕňa objednávateľa aj pomocníka a objednávateľ zahŕňa pomocníka. Vzhľadom na uvedené skutočnosti s poukazom na ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku odvolací súd nenapravil pochybenia, ktoré

spôsobil prvostupňový súd napriek tomu, že na ne obvinený poukazoval.

Obvinený A. E. v petite svojho podania navrhol dovolaciemu súdu, aby z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a § 374 ods. 3 Trestného poriadku, podľa § 386 ods. 1 Trestného zákona vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 1. februára 2018 sp. zn. 2To/100/2017 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v neprospech obvineného. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 1. februára 2018, sp. zn. 2To/100/2017 vo vzťahu k obvinenému A. E. zrušil a zrušil aj rozsudok Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom z 10. októbra 2017 sp. zn. 1T/117/2017. Zároveň, aby zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Trenčíne, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Podaním, ktoré bolo prvostupňovému súdu doručené dňa 17. júla 2020 sa prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom (ďalej aj len „prokurátor“) vyjadril k dovolaniu obvineného. V časti dovolania smerujúceho proti výroku o vine uviedol, že v tejto časti dovolanie smeruje proti výroku o vine vo vzťahu k právnej kvalifikácii stíhaného skutku. V tejto súvislosti uviedol, že obvinený po poučení o jeho právach v zmysle § 257 Trestného poriadku vyhlásil na hlavnom pojednávaní, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Po prečítaní súdom položených otázok v zmysle § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) Trestného poriadku, na všetky položené otázky odpovedal áno. Následne predseda senátu zistil stanovisko prokurátora a poškodeného. Prokurátor navrhol vyhlásenie o vine prijať. Súd prijal vyhlásenie o vine obvineného a dokazovanie o skutku v rozsahu v akom sa priznal nevykonal, pričom vykonal dôkazy súvisiace s výrokom o treste a náhrade škody.

Obvinený E. bol poučený, že podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku, ak na hlavnom pojednávaní vyhlási, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, toto súdom prijaté vyhlásenie o vine je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním, ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený odvolaním zahláseným do zápisnice o hlavnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom napadol len výrok prvostupňového rozsudku z 10. októbra 2017, sp. zn. 1T/117/2017 o uloženom treste.

Podľa názoru prokurátora, v trestnom konaní nebolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, pretože obvinenému bolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia, vo veci konali a rozhodovali príslušné orgány, pričom nerozhodovali žiadne orgány, ktoré mali byť vylúčené, všetky zadovážené dôkazy boli získané zákonným spôsobom, bez donútenia alebo hrozby. V danej veci išlo o prípad povinnej obhajoby a obvinený mal zvoleného obhajcu, a napokon obvinenému i jeho obhajcovi bolo po skončení vyšetrovania umožnené preštudovať vyšetrovací spis. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, čo v prípade obvineného bolo v plnom rozsahu splnené. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nie je.

Pokiaľ ide o dovolanie obvineného smerujúce proti výroku o treste, tak k tomu prokurátor uviedol, že obvinený namietal nepriznanie poľahčujúcej okolnosti aj podľa § 36 písm. l) Trestného zákona. Prvostupňový súd, ako aj odvolací súd sa dostatočným spôsobom zaoberali predmetnou právnou skutočnosťou a jasným a zrozumiteľným spôsobom dostatočne odôvodnili, prečo nebola táto poľahčujúca okolnosť obvinenému priznaná. Navyše, ľútosť nad spáchaním stíhaného skutku musí byť úprimná, čo v prípade obvineného splnené nebolo, a to najmä s poukazom na tú skutočnosť, že obvinený opakovane menil svoje výpovede tak, aby sa vyhol trestnoprávnej zodpovednosti za spáchaný skutok.

Nepriznaním poľahčujúcej alebo priťažujúcej okolnosti nie je možné naplniť žiadny z dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku, nakoľko sa jedná o namietanie skutkových okolností, ktoré sú v dovolacom konaní neprípustné (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Tdo 56/2013 zo 14. mája 2014). Otázka zisťovania, respektíve zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Uvedené sa vzťahuje aj na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, ktorý v tomto prípade nemohol byť naplnený. Napokon v trestnom konaní bol obvinenému na základe jeho vyhlásenia o vine a po zistení splnenia procesných podmienok a prijatí vyhlásenia a po vykonaní dokazovania v súvislosti s výrokom o treste a o náhrade škody, uložený zákonný trest v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Obvinený v dovolaní ďalej namietal pochybenie súdov v tom, že pri jeho odsúdení konajúce sudy použili ustanovenie § 138 písm. a), j) Trestného zákona (závažnejší spôsob konania), ako aj, že zločin lúpeže mal spáchať formou účastníctva ako návodca a pomocník podľa § 21 ods. 1 písm. b), a zároveň aj podľa písm. d) Trestného zákona. Tieto námietky obvineného smerujú proti výroku o vine obsiahnutom v napadnutých rozhodnutiach. Prokurátor bol toho názoru, že uvedené skutočnosti nenapĺňajú dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Aj keď by sa mohlo javiť, že právna kvalifikácia účasti na spáchanom skutku ako návodcu aj pomocníka podľa § 21 ods. 1 písm. b), d) Trestného zákona je nesprávna, v tomto prípade môže byť len nadbytočná, ktorá však žiadnym spôsobom nepritiažila obvinenému a vo vzťahu k uloženému trestu nemala žiadny význam.

Ďalej prokurátor uviedol, že ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Toto ustanovenie vyjadruje len okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietat aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak dovolateľ namietal chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 ods. 1 Trestného poriadku. K naplneniu dovolacích dôvodov uvedených v dovolaní podľa § 371 písm. c), h) tak, ako to uvádza obvinený v dovolaní, nedošlo. Navyše konanie pred prvostupňovým súdom bolo procesne správne, zákonné a v súlade so všetkými ustanoveniami Trestného poriadku.

Vzhľadom na uvedené navrhol prokurátor v petite svojho podania, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí uznesením odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), h) Trestného poriadku.

Podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 21. augusta 2020 obvinený reagoval na vyjadrenie prokurátora k jeho dovolaniu. Poukazuje hlavne na to, že v obvinení, ktoré mu bolo vznesené dňa 25. novembra 2016, bol obvinený zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2, písm. b), c) Trestného zákona formou účastníctva s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona. Avšak v obžalobe z 24. apríla 2017 bol obžalovaný z trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2, písm. b), c) Trestného zákona formou účastníctva s poukazom na § 138 písm. a), j) Trestného zákona.

Podľa názoru obvineného prokurátor sa v obžalobe odchýlil od uznesenia o vznesení obvinenia, nakoľko mu v obžalobe kládol za vinu poukaz na § 138 písm. a), j) Trestného zákona. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 234 ods. 2 Trestného poriadku, že obžaloba sa môže podať len pre ten skutok, pre ktorý sa vznieslo obvinenie. Ak prokurátor mieni tento skutok posudzovať ako iný trestný čin, než ako ho posudzoval policajt, upozorní na to pred podaním obžaloby obvineného a obhajcu. Vzhľadom na to, že obvinený ani jeho obhajca neboli na zmenu právnej kvalifikácie oproti skutku vo vnesenom obvinení upozornení a ani na hlavnom pojednávaní nemohol voči kvalifikácii skutku vzniesť námietky, čo malo pre obvineného závažný negatívny dopad na použitie určitej trestnej sadzby zo strany súdu. V nadväznosti na to chcel obvinený požiadať súd, aby vzal do úvahy porušenie § 234 ods. 2 Trestného poriadku zo strany prokurátora a tým aj skutočnosť, že nemal možnosť na plné uplatnenie svojich procesných práv.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], za splnenia podmienok uvedených v § 373 Trestného poriadku, v zákonnej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku). Dospel však k záveru, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. h) Trestného poriadku.

Podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených pochybení, pričom má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inšancia.

Vo vzťahu k vyššie spomínanej viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku.

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2Tdo 30/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012.)

Pokiaľ ide pritom o samotný obsah posudzovaného, už v poradí druhého dovolania obvineného, tak je zjavné, že toto neobsahuje nič nové oproti jeho predchádzajúcemu dovolaniu. Námietky, ktoré obvinený uplatnil už skôr (teda v predchádzajúcom podaní dovolania), sú v prevažnej časti až doslovne identické. Rozdiel spočíva len v tom, že v predchádzajúcom dovolaní ich obvinený subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a v aktuálnom dovolaní ich subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. h) Trestného poriadku. Zároveň možno dodať, že v celom rozsahu ide v podstate o neustále (v priebehu celého konania) opakovanú obhajobu obvineného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 23. júla 2019, sp. zn. 4Tdo/13/2019 dovolanie obvineného A. E. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd sa v aktuálnom dovolacom konaní nemôže opätovne zaoberať námietkami, ktoré obvinený už uplatnil v ostatnom dovolacom konaní, najmä z dôvodu, že nemôže preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť svojho skoršieho rozhodnutia (proti rozhodnutiu dovolacieho súdu nie je prípustný opravný prostriedok).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo

porušené právo na obhajobu.

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlási, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobí vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g), a h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V zmysle rozhodnutia R 12/2017, ustanovenie § 257 ods. 5 Trestného poriadku a ustanovenie § 334 ods. 4 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (prvá veta) Trestného poriadku. V zmysle uvedeného, proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) a proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku) dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo podnet inej osoby (§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Obvinený vo svojich podaniach namietal porušenie ustanovení podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) Trestného poriadku.

Je nepochybné, že obvinený na hlavnom pojednávaní 5. septembra 2017 v zastúpení obhajcom, urobil vyhlásenie k obžalobe podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že je vinný a okresný súd prijal také vyhlásenie.

Dovolací súd však opakovane dodáva, že jediná oprávnená osoba na podanie dovolania v spomínanom dovolacom dôvode je minister spravodlivosti. Dovolací súd sa však stotožňuje s vyjadrením prokurátora, ktorý konštatoval, že v predmetnom konaní nebolo porušené právo na obhajobu, nakoľko menovanému bolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia, vo veci konali a rozhodovali príslušné orgány, pričom nerozhodovali žiadne orgány, ktoré mali byť vylúčené, všetky zadovážené dôkazy boli získané zákonným spôsobom, bez donútenia alebo hrozby, išlo o prípad povinnej obhajoby a obvinený mal zvoleného obhajcu, a napokon obvinenému i jeho obhajcovi bolo po skončení vyšetrovania umožnené preštudovať vyšetrovací spis.

Ďalšie dovolacie námietky, ktoré obvinený podradil pod horeuvedený dôvod, sú založené na nesprávnej právnej kvalifikácii skutku. Je teda zrejmé, že obsahovo spadajú pod dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Len pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že obžaloba na A. E. bola podaná prokurátorom Okresnej prokuratúry Nové mesto nad Váhom 24. apríla 2017, sp. zn. Pv 823/16/3304 za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a), písm. j) Trestného zákona spáchaný formou účasti (návodca, pomocník) podľa § 21 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného zákona. Obvinený vyhlásil na hlavnom pojednávaní, že je vinný zo spáchania žalovaného skutku a súdom prvého stupňa bol za predmetný skutok aj odsúdený.

Podstatou právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza:

Uvedený dovolací dôvod je upravený alternatívne, obvinenému bol uložený trest vo výmere mimo trestnej sadzby stanovenej Trestným zákonom pre trestný čin týkajúci sa obvineného alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon nepripúšťa pri prejednávanej trestnej čine. V prvom prípade pôjde o

případy překročení horné hranice příslušné trestné sazby, ale i nedodržání dolní hranice (pokud je určena), vrátane nesprávně použitého ustanovení § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu. Týka sa to však len tých trestov, pri ktorých je trestná sadzba určená zákonom, okrem trestu odňatia slobody pôjde o tresty domáceho väzenia, povinnej práce, peňažný trest, zákaz činnosti, zákaz pobytu, vyhostenie.

Druhý prípad sa týka situácií, kedy bol obvinenému uložený určitý druh trestu bez toho, aby to zákon pri konkrétnom čine pripúšťal, pretože uloženie takéhoto trestu je viazané na splnenie určitých podmienok a tieto v danom prípade splnené neboli. Napr. uloží trest prepadnutia veci napriek tomu, že vec nebude patriť páchatelovi. Týka sa aj prípadov uloženia takých trestov, ktorých kumulácia je vylúčená zákonom, napr. trest zákazu pobytu sa nemôže uložiť popri treste povinnej práce.

Dovolací súd však dospel k zisteniu, že obvinený neuviedol žiadnu argumentáciu, ktorú by bolo možné obsahovo podradiť pod uvedený dovolací dôvod. Zákomom ustanovená trestná sadzba je určená v skutkovej podstate toho - ktorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. Určenie trestnej sazby je však v konkrétnej trestnej veci závislé na okolnostiach, medzi ktorými sú aj priťažujúce a poľahčujúce okolnosti podľa § 36, § 37 Trestného zákona. Ako vyplýva z ustanovenia § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, trestná sadzba (jej dolná alebo horná hranica) sa zvyšuje alebo znižuje podľa pomeru priťažujúcich a poľahčujúcich okolností.

Dovolací súd je oprávnený skúmať, či takto upravená zákonom stanovená trestná sadzba je správna, ale nie či boli okolnosti súdom správne vyhodnotené ako priťažujúce alebo poľahčujúce, alebo či existovali iné poľahčujúce okolnosti v prospech páchatela.

Okolnosťami nepriznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona sa už zaoberal dovolací súd v ostatnom svojom rozhodnutí (sp. zn. 4 Tdo 13/2019), ako aj konajúci prvostupňový a druhostupňový súd, preto na odôvodnenie týchto rozhodnutí dovolací súd poukazuje bez potreby ich opakovania.

Záverom možno uviesť, že obvinený A. E. bol odsúdený za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona, s prihliadnutím na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov. To znamená, že obvinenému nebol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sazby (7 - 12 rokov) a ani taký druh trestu, ktorý by zákon za prejedávaný trestný čin nepripúšťal.

Obvinený namietal porušenie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ako aj § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Ani jeden z týchto dovolacích dôvodov však nebol naplnený, preto na podklade uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku tak, že dovolanie obvineného A. E. na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný.